

तालुका, जिल्हा, विभागीय व मंत्रालयीन
स्तरावर महिला लोकशाही दिन पाळण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग,
शासन निर्णय क्र - मलोदि २०२०/प्रक्र ०४ /मकक
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
दिनांक - १५ जुलै, २०२२

वाचा - शासन निर्णय क्र मलोदि २०१३/प्रक्र ११/ मकक दि. ४ मार्च, २०१३

प्रस्तावना -

राज्य घटनेने प्रत्येक नागरिकाला समान हक्क व समान संधी असा मुलभूत हक्क दिलेला आहे. त्याअंतर्गत समस्याग्रस्त व पिडीत महिलांना त्यांचे प्रश्न मांडण्यासाठी व्यासपीठ मिळावे. तसेच त्यांच्या हक्कांचे संरक्षण होवून न्याय मिळावा या दृष्टीने महिलांच्या तक्रारी/ अडचणी यांची शासकीय यंत्रणांकडून सोडवणूक करण्यासाठी एक प्रभावी उपाययोजना म्हणून तालुका, जिल्हा, विभागीय व मंत्रालयीन स्तरावर महिला लोकशाही दिन राबविण्याचा निर्णय दि. ४ मार्च, २०१३ चे शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला आहे. सदर शासन निर्णयान्वये महिला लोकशाही दिन राबविणेबाबतची कार्यपद्धती विहित करण्यात आलेली आहे. सदर शासन निर्णयाचे अनुषंगाने सर्व स्तरावरील महिला लोकशाही दिनाच्या कार्यवाहीबाबत खालीलप्रमाणे निर्देश देण्यात येत आहेत.

शासन निर्णय -

महिला लोकशाही दिन विविध स्तरावर राबविण्याची कार्यपद्धती विहित करण्यात आली असून त्यात खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

१) क्षेत्रीय स्तरावरील लोकशाही दिनात सादर झालेल्या तक्रार अर्जांना निश्चितपणे उत्तर देण्याबाबत.

क्षेत्रीय स्तरावरील (तालुका/जिल्हा/महानगरपालिका/विभागीय) लोकशाही दिनात सादर झालेल्या तक्रार अर्जांना क्षेत्रीय अधिका-यांनी म्हणजेच तहसिलदार, नगरपालिका, महानगरपालिका अधिकारी, जिल्हाधिकारी, विभागीय आयुक्त यांनी लोकशाही दिनात प्राप्त तक्रारीवर आवश्यक ती कार्यवाही करून लोकशाही दिनानंतर शक्य तितक्या लवकर ३० दिवसांच्या आत अर्जदारास निश्चितपणे उत्तर देणे बंधनकारक राहिल.

महिला लोकशाही दिनात प्राप्त झालेल्या तक्रारदारांच्या तक्रारींची नोंद करण्याकरीता नोंदवही ठेवणे

सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी, तहसिलदार यांच्या अध्यक्षतेखाली होणा-या लोकशाही दिनाचा अभिलेख खालीलप्रमाणे ठेवण्यात यावा.

- १) लोकशाही दिनात प्राप्त होणा-या तक्रारीसंदर्भात तक्रारदाराचे नाव पत्ता व सदर तक्रार स्विकृत करण्यात आली किंवा नाही या संदर्भातील नोंदवही
- २) लोकशाही दिनाच्या कार्यवृत्ताच्या अनुषंगाने लोकशाही दिनाची तारीख,प्राप्त तक्रारीची संख्या उपस्थित नागरिकांची संख्या लोकशाही दिनात उपस्थित असलेल्या अधिका-यांचे नाव,पदनाम व स्वाक्षरी संदर्भातील नोंदवही

लोकशाही दिनाचा आढावा

लोकशाही दिनाचा आढावा घेण्याच्या अनुषंगाने दि. ४.३.२०१३ चे शासन निर्णयान्वये आवश्यक सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.त्यानुषंगाने जिल्हाधिकारी, विभागीय आयुक्त यांनी लोकशाही दिनाबाबत आढावा घेताना अर्जदाराच्या लोकशाही दिनातील अर्जास विहित मुदतीत निश्चितपणे उत्तर दिले आहे. याबाबत खात्री करावी विहित मुदतीत उत्तर दिले नसल्यास संबंधितांस लेखी समज देण्यात यावी.

महिला लोकशाही दिनाबाबत प्रचार प्रसिध्दी करणे

तालुका, जिल्हा, विभागीय व मंत्रालयीन स्तरावर महिला लोकशाही दिनाबाबत त्या त्या समितीने स्थानिक पातळीवर महिला लोकशाही दिनाचा प्रचार , प्रसिध्दी करावी. महिला लोकशाही दिनाबाबतची सविस्तर माहिती नियोजित ठिकाणी दर्शनी भागात फलकाद्वारे दर्शविण्यात यावी.

संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये यापूर्वी दिलेल्या लोकशाही दिनासंबंधीच्या सूचनांमध्ये इतर कोणताही बदल करण्यात आलेला नाही.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२०७१५१४५८२१५९३० असा आहे. हे परिपत्रक डिजिटल स्वाक्षरीने सांक्षाकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(एस. एल. अहिरे)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव
४. सर्व अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. विरोधी पक्षनेता विधानसभा/ विधानपरिषद
६. सर्व मा. संसद सदस्य/विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य

७. मा. मुख्य सचिव यांचे उप सचिव
८. सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
९. प्रबंधक, मूल व न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई
१०. प्रबंधक, अपील शाखा उच्च न्यायालय, मुंबई
११. प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
१२. सर्व विभागीय आयुक्त
१३. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य मुंबई
१४. आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे
१५. सर्व विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास विभाग
१६. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य महिला आयोग, मुंबई
१७. सचिव, निवडणूक आयोग, मुंबई
१८. सर्व जिल्हाधिकारी/सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
१९. सर्व जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी
२०. सर्व तहसिलदार
२१. सर्व बालविकास प्रकल्प अधिकारी (तालुकास्तर)
२२. सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग
२३. निवड नस्ती, मकक (का - १५)